1870. II. évfolyam. 45. szám. Szombat, márczius 5.

Előfizetési árak:
Helyben és postán küldve:
Egy évre 10 frt. Félév re 5frt.
Három hóra 2 frt 50 kr.
Egyes szám 10 kr.
☞ Előfizetési pénz s minden közlemény: Főpiacz Vecsey-ház földszint a szerkesztőséghez bérmentve küldendők. ☜
Hirdetési dij:
5 hasábos petit sorért 5 kr.

DEBRECZEN.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

Megjelen hetenkint ötször, hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön, szombaton.

Nyilttéren megjelenő közlemény 5 hasábos sora 15 kr.
Nagyobb terjedelmü, mint szinte több izbeli hirdetések alku szerint a legolcsóbb árért.
Bélyegdij: Minden beigtatásért külön 30 kr.
Előfizethetni helyben: Telegdi K. Lajos és Csáthy Károly könyvkereskedésében s a szerkesztőségnél. — Egyébütt a postahivatalok utján.

Nézzük, hogy állunk!?

©) A szabadság napjának — 1848 márczius 15-ének — 23-ik évnapja közelg.

Huszonhárom év nem sok egy nemzet életében.

Kevés, ha előre nem haladott; nagyon kevés, ha hátrafelé ment!

Csak akkor sok, ha nagyszerü előhaladásokat tett.

Ha Magyarország történelmét vizsgáljuk 1848 óta, ugy találjuk, hogy a nemzet sokat élt, sokat tanult; de haladása leginkább a szenvedésekben, a bámulatos türelemben feltünő! —

Küzdelem edzi meg a férfiut is.

A szenvedés szivóssá tette a nemzetet.

Sokat tanult.

Sokat küzdött.

Sokat remélt.

De keveset nyert.

Nyereményeink koronája az első, 1848. évre esik.

A szabadság, az egyenlőség nagyszerü elvei akkor tárultak fel előtte egész pompájukban.

De a gyakorlat nem érvényesitette az elvek, az eszmék jelentőségét.

A nemzeti önállóság, függetlenség boldogitó érzete is az első két évben hozta meg gyönyöreit, melyeket később a rideg valóság hideg szele megdermesztett.

Az önkényuralmi kormányzat az egyenlőség elvét csak az egyenlő elnyomásban, az egyenlő szenvedésben érvényesitette; a szabadság eszméjét csak a gondolat birodalmában engedte terjedni.

Majd a történelem lelke, a gondviselés szelleme különböző változásokban tüntette elő a nemzeti reménykedés vigasztaló angyalát, hogy gyöngéd mosolyt deritsen a szenvedő arczokra.

Egyik politikai rémrendszernek a másik után halnia kellte, az elnyomási, a kiirtási kisérletek bukása, jelül szolgált a szenvedő nemzeti érzés vigasztalására.

A szerencsés Ausztriának, részint bel küzdelmek, részint duló csaták közepette hanyatlásnak indulta, a büszke osztrák államférfiaknak kétségbeejtő helyzete végre, nem tartóztathatta többé, hogy Magyarország életének kéklő egén fel ne derüljön a remény szivárványa, a jobblét hajnalának gyönge pirja! . . .

A sadovai vértengeren egy csillag jelent meg s tünt fel ragyogásával, egy világitótorony fénye sugárzott a távolból, mely szabaditó ösvényre vezethette a legyözött Ausztriát. —

E csillag, e világitótorony: Magyarország volt! . . .

A büszkeség aranyszarvai letörtek.

Az igába vert magyar szabadság, bilincseiből kiszabadittatván, segitségül hivatott, a levert katonai rendszer megmentésére. . . .

Magyarország, mely győzött Budánál, Komáromnál, Szolnoknál, Isaszeghnél, Branyiczkónál, s a magyar Schweitzban Erdélyben, és mindenütt, mig az árulás kigyója körül nem fogta, s meg nem mérgezte életét, — Magyarország nem tekintetett többé fegyverhódította tartománynak. . . .

A nemzet saját, önálló kormányt nyert!

Mily áron?

A kialkuvás története igazolja, mily áron! . . .

Ne szóljunk most nemzetközi jelentőségünkről, amivel nem birunk.

Hallgassunk a fájdalommal, hogy fiaink osztrák hadsereg zászlói alá eskettetnek.

Mellőzzük, hogy az Árpád magyarjai nevezet helyett „osztrák-magyar“ nevet kaptunk az uj keresztségben!

Hagyjuk e sérelmek orvoslásának reményét a jobb jövőre, — mi mindenesetre jöni fog! —

Nézzük csak belügyeinket! —

Mióta önálló (!) nemzeti kormányunk van, 3 év alatt, miben haladtunk a mivelődés, a nemzeti jólét és boldogság ösvényén?!

Az egyenlőség és szabadság elveit a rendi alkotmány maradványa, a főrendi ház, a született törvényhozók testülete, a Bécsből osztogatott nemesi kiváltságok és czimkitüntetések legiói, polgári és hitelvi osztályfalak, gúnyolják; kiváltságos törvényszékek képviselik, melyek a polgárt az államhatalom érdekében rendes birájától elvonják.

A törvényhatóságok élete a bizonytalanság nyügeibe szoritva, megzsibbasztatik.

Az igazságszolgáltatás, mely 48 óta soha lassubb nem volt, egyfelől a ministeri mindenhatóságtól függésben, másfelől a választási rendszer karjai közé kaczérhölgy gyanánt oda dobva, két ég között lebeg, mint Mahumed koporsója.

Bach-Schmerling korszakbeli rendeletek hevenyészett igazságügyi foltozatokkal takargatva, polgári és büntetőtörvénykönyv hiányában, vesztegetik, rongálják a nemzetnek igazságot szomjazó lelkét!

Önálló, nemzeti pénzintézeteink hiányában, idegen bank rabigája alatt nyög a nemzeti vállalkozási szellem; mi miatt az ipar, gyáripar, kereskedés, gazdászat, és ezek fonalán a szellemi mivelődés háttérbe szorulnak, idegen érdekek javára!

A nemzeti dicsőség vértanui számára nincs elismerés; mig a rémuralom poroszlói a közadóból huzzák nyugdij-zsoldjaikat.

Nemzeti nagylétünk emlékeire nem találhatni Magyarországon egyebütt, mint a vérző keblek rokonszenvében, s az emlékezetben; sőt országos kezdeményezés nyomaira sem akadunk ezen irányban; mig Budán a sz. György téren Henczi szobra diszeleg, mintha rá volna irva nemzetünk boszantására: a „memento mori!“ — — —

De tegyük le a tollat!

Hagyjunk valami örömet a közegő szabadságévnapra.

Nem is tudnánk örülni a nagy napon, ha egész valóságban leirnók, hogyan állunk!

Pedig fen kell hagynunk a nagyjelentőségü napra a „remény“-nek, a jobblét hitének egyedüli vigaszát a nagy költő szavai szerint:

Még jöni kell, még jöni fog
Egy jobb kor! —

A nagy városok.

Hogy mily nagy tényezők a nagy városok a közmüvelődés, előhaladás tekintetében, ezt szükségtelen fejtegetni.

Tudja ezt a tudomány embere, ki mindazon eszközöket, segédforrásokat, mik neki a tudomány fejlesztésében, előbbre vitelében kinálkoznak, itt találja fel, mintegy a középpontban összehalmozva. Erre fordul figyelme és törekvése, midőn a tudományos pályára lép; valamint akkor is, midőn azt folytatólag járja.

Ismeri továbbá a nagyvárosok lételének fontosságát a kereskedő és iparos, — mondhatni, hogy ezek talán leginkább ismerik és érzik. Itt az a hely, hol az emberi ész szüntelen épiti a hasznost, rontja a szükségtelent, hol nyüzsög a nép, mint a szorgalmas hangya sereg, hol az ugynevezett isteni szikra, az elme száz meg száz kart hoz mozgásba. — És nem áll meg itt még, hanem az élettelen anyagot mintegy lélekkel ruházza fel, adván annak mozgási képességet; mert valamint a tétlen ember nem mondható hivatását betöltő embernek, ugy viszont a mozgó anyagot — megengedik nekem — ha a lelkes emberhez hasonlitom.

Kell, hogy a gazdász és a földnépe megismerje ama nagy társaságok szükségességét, ha meggyőződött önkénytelenül is, hogy itt termesztményeinek és nyers iparának biztos áruterére talál.

Nincs valami lenyügözőbb az emberi munkásságra, mint az erők szétforgácsolása, mig viszont az erők egyesitése a legviditóbban és felemelően hat az eredményben; nem csak ott, a mit egyes ember hozna létre, hanem ott is, a hol az egyes ember ereje kicsiny, a melyre a kar és az ész megtagadja a szolgálatot. Mig az állam alakját tevő politikában az önkormányzat (autonomia) nyujtja az eszményképet, mely felé kell törekednünk; addig az állam anyagát mozgató közgazdászat különböző erős központokon erőink egyesitésére utal.

Szükségesnek találtam felhozni a tételt, nemcsak azért, hogy a különbséget mutassam a kettő között, mely szerint a politika „az én házam az én váram!“ féle egyéni részletességig megy — és helyesen is, — a közgazdászat egészen ellenkező irányban hat; hanem felhoztam a következő két okból:

mert, először a nagy városok épen a közgazdászat kifolyásai, ezzel szoros kapcsolatban vannak, tehát annak törvényei szerint itélendő meg. mikép lehet valamely város nagygyá, miként emelheti ki magát sülyedt helyzetéből a pangásból.

Felhoztam a tételt, másodszor azért, mert magyar népünk épen azon egyéni függetlenségi önérzetnél fogva, — melyet benne a több százados szabadság megérlelt — annyira vitte személyének mintegy eltorlaszolását, miszerint a társaságos erőegyesitéstől még most is sokszor idegenkedik.

Az anyagi erő kifejtése, vagyis a közgazdászat erős és üdvös alapra fektetése tette volna hazánkat oly helyzetbe, a milyenben Anglia áll, hol a szabadságot az anyag erős karja is dédelgeti.

Hazánkban nagy várost csak egyet találunk, az ország fővárosát Budapestet, bár nem lehet tagadni, hogy volnának több nagy városnak magvai és alapjai.

E sorok arra volnának irányozva épen, hogy lehetőleg figyelmessé tegyék olvasóit a fentebbi tényre. Nincsenek nagy városaink, de lenniök kell! Semmi sem nehéz, mit az emberi ész és szorgalom inditója akar és a mire számos példa bizonyitólag mutat.

Miért ne lehetne hazánkban is oly forrongó de biztos kimenetelü mozgást előidézni az anyagi dolgoknak, azok előállitása és felhasználása tekintetében alkalmas központokon; és miért ne lehetne e központokat magas és biztos álláspontra helyezni.

Tekintsünk szét innen Európa közepéből, de csak futólag.

Egy városunk van nagy, mig Angliának 16, az északamerikai Unionak 10, Franczia-országnak 8, Németországnak 7 nagy városa van. A barbárnak mondott Oroszországban 5 nagy város létezik, itt azonban — és az előbbeni államokra nézve is — azt hozhatnák fel, hogy hiszen azon államokban nagy a népesség, de ismét ott van a példa, hogy Olaszhon 8, a spanyol félsziget 5, és az európai Törökország 2 nagy várossal bir, mely országok népessége pedig nem valami óriási nagy, hazánkéhoz képest.

Nem lehet kifogásba tenni a nagy népesség hiányát, mert megczáfol a Kis Belgium, hol alig 5 millió léleknek 2 nagy városa van, megczáfol (az eszményi értelemben vett) Skandinávia hol 7 millió 3 százezer lakosnak van 3 nagy városa.

Azt sem vethetjük ellen, hogy aránylag sürü népességünk nincs, a mely kényszerülve volna nagy városokba seregleni; mert az ellenkező fényesen bebizonyitja észak Amerika, itt a bár nagy számu nép igen nagy földterületen lakván, ugy szintén emlitett Skandinávia is nagy földterületü levén.

Áll az előbbi Oroszországra is.

Nem lehet ellenvetésünk legkevésbé a történelmi multra nézve sem; mert először is hazánknak számos régi városa volt és van. de másodszor a mult nincsen semmiféle összefüggésben valamely város naggyá lehetésével.

Husz év alatt épült és lett nagy várossá Chicago és S. Francisco. Délamerika nagy városait a legujabb kor teremtette.

Kelet felé fordulva, látunk hasonlóképp nagy városokat Ázsiában részint az ujabb kor, részint a régi idő által kiemelve.

Elő-India mintegy 8 nagy várossal, China, Japán, ázsiai Törökbirodalom . . . stb. több nagy várossal birnak.

Csak saját tétlenségünk és indolentiánk marad mellettünk kisértő ok gyanánt, némileg takargatva szerencsétlen viszonyainktól, hogy nem igyekszünk várrsainkat az előhaladás magas fokára emelni; holott ettől függ nagy részben a szellemi és anyagi fejlődés, mely nélkül nem vagyunk képesek itt Európa szivében fentartani magunkat.

De még más ok is szól e mellett: nevezetesen, bár minden honfi örül hazája fővárosának felvirágzásán, azt nem viheti annyira, hogy saját városa, vagy a többi nagy város megrontásával, megcsonkitásával tegye, mindent csak a fővárosban halmozzon össze. Pedig ez következik be akkor természetszerüleg, ha maguk körében semmit sem lenditenek.: az erők t. i. a központ felé fognak törekedni, a hol biztos egyesülésre találnak.

Nagyon elmaradtunk, s óriási erőt kell kifejtenünk, hogy csak meg is közelithessük a külföld nagy városait és az ezek által eszközölt forgalmat.

Szomoru; sőt kétségbeejtő volna, ha a magyar nemzet nem volna képes nagy munkákat végihez vinni, Az erély, mely hajdan hadi tettekben mutatkozott, most ebben fog tündökleni, és az észfejlettség mindig ismertető jele a magyarnak. Azon kérdésre már, hogy lehető-e Magyarhonban nagy városokat, forgalmi központokat létesiteni: igennel felelhetünk. Vannak népes városaink, néhol még a szomszédos helyek beolvasztása által is nagyithatók. Minél több a lakosság, annál nagyobb az erő, forgalom és szükséglet. Nagyithatók és gazdagithatók a városok azoknak beédesgetése által, kik még most is szerte falvakon laknak, bár hivatásuk és állapotuk a városban lakásra utalja őket.

Csak legyen a nép helyesen vezetve és oktatva, főleg a realis tudományokban nevelve, a siker nem marad el. Sokat tenne a külföldi városok életének és állapotának részletes ismertetése. Fő dolog az, hogy minden város ismerje meg; mi által lehet eszközölni nagygyá lételét az államnak pedig kötelessége — a mennyire hatalma körébe esik — elősegiteni az egyesek törekvését ott, a hol a nagyban kifejlődhetésnek biztos feltételei látszanak.

M . . . . i.

Br. Eötvös József törvényjavaslata a vallás szabad gyakorlatáról és a vallásfelekezetek egyenjoguságáról.

1. §. Mindenki szabadon vallhat és követhet bármely hitet vagy vallást, s azt az ország törvényeinek korlátai között külsőképen is kifejezheti s gyakorolhatja.

Ennélfogva senkit sem szabad törvényekbe nem ütköző akármely vallási szertartás gyakorlásában akadályozni, avagy hitével nem egyező vallási cselekmény teljesitésére kényszeriteni.

2. §. A polgári és politikai jogok gyakorlására való képesség a hitvallástól teljesen független.

3. §. Vallási hite vagy egyházi szabályai senkit sem menthetnek föl törvényben rendelt bármely polgári kötelességek teljesitésétől.

4. §. Az állampolgárok az ország törvényeinek korlátai között s megtartása mellett szabadon egyesülhetnek vallásos testületté s illetőleg egyházzá; egyházi szervezetüket ők maguk határozzák meg s minden vallási s egyházi ügyeikben önmaguk intézkednek.

A vallási testületek vagy egyházak jogokra és kötelességekre nézve egymás között és az állam irányában egyenlők.

5. §. Az állam az egyházak irányában a főfelügyeleti jogának gyakorolhatása végett azon vallásfelekezetek, melyek eddig törvényesen nem ismertettek el, tartoznak szervezeti alapszabályaikat a kormányhoz fölterjeszteni; továbbá minden vallási testület — tehát a már eddig törvényesen bevett vallásfelekezetek is kötelesek a kormánynál egyházi szervezetükön koronkint tett módositásokat valamint időnkint választott főképviselőiket bejelenteni, ugyszintén közgyüléseiken hozott határozataikat és jegyzőkönyveiket bemutatni.

A kormány, ha valamely vallási testületnek a jelen törvény értelmében fölterjesztett szabályaiban vagy gyülési határozataiban az ország törvényeibe ütköző pontot találna, vagy pedig ha a még eddig a törvény által el nem ismert felekezet tanaiban vagy szertartásaiban olyast látna. a mi a közerkölcsiséget sérti, azt felfüggesztheti; de köteles ezt a legrövidebb idő alatt a törvényhozási elintézés alá terjeszteni.

6. §. Az államnak a római és görög katholikus egyházak iránt eddig gyakorolt (és ezen egyházaknak az állammal szoros összeköttetésükben századokon át kifejtett tényleges viszonyaikból folyó) minden jogai továbbra is fentartatnak, mig ezen egyházak szinte az önkormányzat alapján szervezkednek, s azon alapitványaik és vagyoni tulajdonaik, melyek jelenleg az 1848: III. t. cz. 6. §-a értelmében az államkormány kezelése alatt állanak, e czélra alkotandó külön törvény által saját kezelésük alá adatnak.

7. §. A véduri jogviszonyon (patronatus) valamint az egyháznagyi látogatáson (canonica visitatio) alapuló szolgalmányok szabályozásáról külön törvény fog intézkedni, addig a jelenleg fenálló gyakorlat érvényben marad.

8. §. Egyik vallásról más vallásra minden 18 életévet betöltött egyén szabadon áttérhet saját lelkészénél vagy egyházközségi hatóságánál két izben teendő oly bejelentés mellett, minőt az áttérésre nézve az 1868: LIII-ik t. cz. 3—8 §§-ban rendel.

Nők férjhez menetelük után, ha 18 évüket be nem töltötték is, áttérhetnek,

Az áttértnek áttérése utáni minden vallási cselekményei azon egyház tanai szerint itélendők meg melybe áttért, s az általa elhagyott egyház elvei reá nézve semmiben sem kötelezők.

9. §. A vallás különbözősége a házasság polgári jogi érvényességére nem bir befolyással.

Az állam a házasságot a maga szempontjából polgári szerződésnek tekinti, melyet saját törvényei szerint itél meg.

A házasság mindennemü jogviszonyait a fennebbi elvek irányadása mellett külön törvény szabályozandja, s iránt az igazságügyminister az országgyülés elé törvényjavaslatot terjesztend.

Ezen házassági törvény szentesitéseig azonban a házasság kötésére és felbontására, valamint az anyakönyvek vezetésére nézve is a tényleg fenálló törvények és gyakorlat egyelőre fentartatnak.

10. §. A szülők gyermekeiket bármely vallásban szabadon neveltethetik.

Ha ez iránt a szülők között semmi megegyezés nem jönne létre, a fiuk apjoknak, a leányok pedig anyjoknak vallását követik addig, mig vallásuk iránt önmaguk határozhatnak. (8. §.)

A szülők között létrejött megegyezés, ha az illető gyermek életidejének 7-ik évét már tulhaladta, többé fel nem bontható.

11. §. Azon temetőkbe, melyeknek telke községi birtok, minden vallásuak egyenlően temethetők s illetőleg temetendők.

Azonban minden vallásfelekezet állithat saját telkén külön temetőt is.

12. §. A jelen törvénynyel ellenkező minden korábbi törvények s rendeletek megszüntetnek.

13. §. E törvény végrehajtásával a vallásügyi illetőleg az igazság és belügyi ministerek bizatnak meg.

Az egyetemről való törvényjavaslat.

Eötvös közoktatási ügyér a deákkör márcz. 3-dikán tartott ülésében az egyetemről is terjesztett elő törvényjavaslatot, még pedig mind a pestiről mind a kolozsváriról.

A pesti egyetem a tanszabadság elvén leszen ujjá szervezendő, s 6 tanfolyamot foglal magában, u. m 1: a bölcsészetit, melyhez tartoznak a nyelvészeti, természettudományi tanulmányok is; össze lesz kötve tanárképezdével; 2. az orvosit; 3. a jogit, 4. a róm. kath. hittanit. Ezek eddig is megvoltak. Uj tanszakok lesznek: 5. a görög kel. és 6. a protestáns theologiai tanszakok.

Igazgatását az egyetemnek a dékán és a rektor által történik.

Tanitói személyzetét illetőleg lesznek 1. rendes, 2. rendkivüli, 3. segéd, 4, magántanárok, és 5. nyelvekre, tornászatra, rajzra stb. köztanitók. A magántanárok csak a tandijra vannak utalva, de ha szükséges volna a segélyezés, ezt a minister teszi; a többi tanárok rendes évi dijt huznak, — nyudijra igényt tarthatnak, akaratjok nélkül el nem mozdithatók, élethosszig neveztetnek ki a köztanitó kivételével

A hallgatók rendesek és rendkivüliek lehetnek. Rendesek, kik az illető tanszakokra kiszabott előképzettség kimutatása mellett fölvétel vizsgát tesznek, s magokat beiratják; kik ezt nem teszik, de előadásokra járni ohajtanak, felvétetnek rendkivüli hallgatóknak.

Ily rendszer állapittatott meg a kolozsvári leendő egyetemre nézve is, csak tudományköre vonatik szükebbre, nem lévén itt meg a három theologiai tanszak. És ez egyetem — a terv szerint—már a folyó évi októberében nyittatnék meg.

TÁRCZA.

IV. Henrik zárdaszüzei.

— Történeti beszély. —

Irta: Ujkéri.

Egyszerre gyors lódobogás zaja üté meg a sátorban levők füleit s pár perczczel később egy 26—27 éves deli termetü barna férfi lépett a sátorba, s tisztelettel meghajtva magát a király előtt, elfoglalta székét.

— Chatillon! — szólt a király — ön ma fél büntetést érdemelne késedelmeért. Már tiz perez óta várjuk hiába érdekes kalandjainak elbeszélését. No már most ki is tegyen magáért, hogy hibáját jóvá tehesse.

Felség! — szólt Chatillon — nem feledtem én el, hogy most rajtam a sor. Azonban már annyira kifogytam az érdekes kalandokból, hogy ujabb után kelle látnom, ha a mesék országából nem akarom tárgyamat meriteni . . .

— És? — kérdé Henrik mosolyogva.

— Oly szerencsés vagyok, hogy uj kalandom elbeszélésével szolgálhatok felségednek és tisztársaimnak.

— No arra kiváncsi vagyok, — viszonzá a király — tehát csak kezdje el Chatillon, haladék nélkül.

Chatillon meghajtá magát, jeleül, hogy a király óhajainak azonnal eleget tesz — s miután az előtte levő serleget fenékig ürité, imigy kezdte beszédét.

— Ma reggel, midőn felségeddel sétalovaglásón voltam, szemem önkéntelenül Montmartre magaslatán állapodott meg . . .

— Talán inkább az azon levő apáczazárdán? — vágott közbe Henrik.

— Eltalálta felséged. Az apáczazárdáról eszembe jutott, hogy annak belsejében egy szép virág sorvadoz, melyet egykor oly forró vágygyal ohajtandottam keblemre tüzni; azonban a lelket len szülők e szép virágot a zárda komor falai közé számüzték a családból, megfosztva tőle a társadalmat s vétkezve Isten és a természet törvényei ellen.

— Ah! — vágott közbe Henrik ismét — aligha el nem találtam! . . . Az én jó Chatillonom a tilosban járt, hogy a szeme elől elrejtett kincset még egyszer megpillanthassa. Nemde?

— Bocsásson meg felséged, ha oly ügyetlenül irom le az eseményeket, hogy a figyelő azonnal eltalálhatja jó előre, a mi következik, de én többet foglalkoztam életemben karddal, mint kalandjaim leirásával.

— Ah! a jó Chatillon még neheztel! . . . No de győződjék meg, hogy csak gyanitgatás volt, mit e szerint eltaláltam. Folytassa édes Chatillon! Nem zavarom többé . . .

— Föltettem magamban — folytatá Chatillon — hogy a szép Dancourt Terézt, gyermek ábrándjaim ez eszményét még egyszer fölkeresem s beszélek vele, mig itt táborozunk. Az volt tehát a kérdés, hogy és mikép?

— Nos? — kérdé a felség, kiváncsian várva a kaland fejlődését.

— Aikonyatkor kötélhágcsót vettem magamhoz s köpenyemet nyakamba kanyaritván, egész elővigyázattal, némi kerüléssel a montmartrei zárdakert alá értem, hol is leszállván paripámról, azt egy czölöphöz kötöttem, s vigyázva széttekintettem. Az egész táj csöndes, kihalt volt, és igy meglepetéstől nem igen lehetett tartanom. Elévettem a kötéllépcsőt s fölvetém azt horgánál fogva a kert magas keritésére, oly szándékkal, hogy a kerthe behatoljak.

Pár perczczel később a zárdaszüzek kertjében voltam. Itt is ép oly csönd uralgott, mint a keritésen kivül. No, gondoltam, már most merre forduljak, hogy Terézemet föltalálhassam?

Előbbre hatoltam lábujjhegyen s ovatosan széttekintgetve egészen a vén komor épületig, melyben Teréz lakott. Az ablakok már nagyobb részint setétek voltak, miből azt kellett következtetnem, hogy a czellák lakói már álomra hajtak fejüket. Csak két-három ablak volt még megvilágitva az emeleten Ez ablakok mentén gesztenye fasor vonul végig. Fölkusztam a fák egyikére, gondolván, hogy onnan beláthatok a megvilágitott czellák egyikébe. Nem sokáig kelle várnom egy ágon, melyen vesztegelni még a csimpasznak is becsületére válandott, midőn az ablakok egyikéhez egy zárdaszüz közeledett s fölnyitván annak szárnyát, kikönyökölt s némán tekinte föl a csillagos égre. Arczát tisztán nem vehettem ki s vártam, mig kissé a világosság felé fordul. Mintegy negyedóráig vesztegelt ott mozdulatlanul s én már kezdtem türelmetlenkedni, midőn kissé befelé fordità képét.

A háromöles magasságról csaknem leugrottam örömömben s csak alig tudtam magamon uralkodni, hogy föl ne kiáltsak Azonban meggondoltam, hogy dobbal nem szokás verebet fogni s csöndesen hangoztatám nevét.

Teréz figyelni kezdett.

Kissé erősebben hangoztattam ismét a „Teréz“ nevet.

— Ki az? — kérdé szinte oly halkan a sötétségbe meresztve szemeit, hol azonban mitsem láthatott, mert engem a gesztenyefa lombjai elfödtek tekintete elől.

— Én vagyok imádott Terézem, én, a te hü Chatillonod . .

Teréz elfojtott sikoltást hallatott. Nekem ugy tetszett, mintha az az örőm sikoltása lett volna.

Gyorsan másztam alá rejtekemből.

Teréz mozdulatlanul állott az ablakban. Nagyon meg volt az éji látogatás által lepetve.

— Kedves Teréz! beszélnem kell kegyeddel rögtön, — szóltam midőn az ablak alá értem. Nyujtson le kegyed valami czérna vagy zsinórfélét s huzza föl rajta, mit arra kötök. Gyorsan!

Teréz eltünt az ablaktól s pillanat mulva jó erős zsineget nyujtott alá; én pedig nem késlelekedtem a kötélhágcsót ahoz kötni.

— Most legyen szives fölhuzni és az ablak fához erősiteni.

Teréz gépileg engedelmeskedett.

Én evetkint kusztam föl s percz alatt a szobában termettem s a még mindig szép Terézt ölelő karjaimba zártam.

— Az istenért! — szólt Teréz, gyöngéden kibontakozva karjaimból — mikép jött ön ide?

— Könnyen kedves Teréz — szóltam — mert a valódi szerelem szárnyakat kölcsönöz. Jöttem pedig, hogy kegyedet e gyülölt helyről kiragadjam . . .

— Engem? — kérdé Teréz maga elé bámulva.

— Kegyedet imádott angyalom, viszonzám, ismét átölelve s ezuttal szórakozottságomban ajkam ajkához tapadt s pillanatra elfojtá a választ, melyet adni akart.

— Ah Istenem! . . . Távozzék ön . . . Ha fölfedeznék itt létét, veszélybe döntene engem is, magát is . . .

(Folyt. köv.)

---

oztatott, hogy a congressussal egy- gazdasági és gazdasszonyi kiállitás s 1-én. Felkérettek a congressusi tására Temesvár vidékét pártfo- nében) B. Eötvös az országos ipar- e, Korizmits és Horn Ede. A ren- y elnökeül gr. Karácsonyi Guidó sztatott meg.

s, mart 3. A bir. tanács mai ülé- adótörvényt — második olvasás- módositásokkal végig tárgyalták. a r ó, mart. 3. Presizkánál össze- a dolog az ottani helyőrség és a közt, mivel ez utóbbiak kövekkel dre. Mindkét részről lövések tör- folytán 1 montenegrói halva ma- vadász-őrjárat támadtatott meg, z megöletett.

s, mart. 3. A „Constit.“ meg- t, mintha Creuzotban az izgatá- közt folyvást tartanának.

s, mart. 3. A hadügyministernél volt, melyen mintegy 70 személy, főherczeg, a tábornagyok nagy nister is jelen volt; a „Constit.“ gyminister Albrecht főherczegre nire a főhg köszönetét fejezé ki, s iszárra, császárnéra, cs. herczegre dseregre mondott toasztot. Erre miniszter fejezé ki köszönetét, a anusitott jó érzületért.

l o n. mart. 3. A san-domingoi határozá, hogy az Egyesült-Álla- atlakozni. A „Golden City“ san- Mexico nyugoti partjain hajótö-

a, martius 2. A syllabus legna- éten hitelvvé emeltetett. Számos át a curia nagy örömmel látja, llenzék gyöngül.

zgazdászat.

, márt. 4. Az élet-üzletnél semmi m mutatkozik, a napi behozatal miféle életnemü czikk nem ho- árab kenyeren kivül. a reggeli árakban komor, ködös ifele kitisztult, azóta elég meleg, zias.

yilttér.

-dik árjegyzék
n“ gőzmalom gyártmányairól.
czenben költségmentesen, izetés mellett o. é-ben, hö- telezetség nélkül).

	frt.	kr.
ali dara nagy szemü	14	—
anaz apró szemü	14	—
középszerü	12	80
lyliszt	15	60
gliszt	12	80
tliszt	12	40
mlyeliszt különös	11	40
anaz	10	80
ér kenyérliszt I. rendü	9	60
anaz II. rendü	7	60
a kenyérliszt I. rendü	6	60
a kenyérliszt II. rendü	5	60
zeres liszt		
liszt I rendü	7	80
liszt II. rendü	5	20
dara	10	—
kása	16	—
kása	14	—
kása	11	—
kása	9	—
kása	8	—
liszt	3	—
a	2	20
liszt	4	—

Minden zsákért 1 frt lefize- E betétet azonban a vevő a ha a zsákot, az elviteltől legfeljebb 3 hó alatt, hiba rmen tesen visszaszállitja. nvétel mellett visszaküldött m fogadtatnak el. örlés mázsánkint 60 kr. lás „ — 70 kr. ezen, jan. 16. 1869.

4. Cs. arany 5.83. ezüst 121.--
kiadótulajd. Oláh Károly.

ETREND.

napr.	óra	pr.	napr.	óra	pr.	napr.
reg.	—	—		5	37	d u.
„	3	20	délu	8	37	est.ér.
„	5	50	este			
„	7	33	„			
éjb	10	26	éjjel			
délu	12	39	„			
„	4	39	reg.			
este	5	50	„			
„	8	40	„			
reg.	6	39	este			

napresz	óra	perez	napresz
délután	8	47	este
„	11	23	éjjel
„	2	15	„
„	4	18	reggel
este	5	38	„
„	8	40	„
reggel	6	39	este

óra	perez	naprosz
10	20	délelőtt
11	44	„
12	55	délután
5	33	este
8	39	„
6	14	reggel

van kimutatva.

Czeglédről Miskolczra érkező s a kolczra érkező vonataihoz csatlatok a m. k. államvaspálya Mis-

11 perczkor Czeglédről Aradra ik. A délutáni 12 óra 26 perez- rkező vonathoz csatlakozik.
Az igazgatóság.

Ujdonságok.

□ **A debreczeni ügyvédegylet** I. osztálya tegnap a szabályok szerint megalakult s elnökévé T ó t h Antal — jegyzővé T a k á c s Ferencz egyleti tagokat választotta.

** **A szinházi szerződtetésekről** már szóllottunk annyit, hogy azok nagyban folynak, de eddigi eredményével a sajtó még nincs tisztában, pedig ohajtandó volna, ha a közönségnek is lenne tudomása arról — mi történik ott a szinfalak között? és ezt leginkább a napi sajtó tolmácsolhatná hivatásához mérten. — Ez nem házi ügy, mert a közönségnek érdekében áll tudni kik lesznek tagjai intézetünknek, hiszen leginkább az ő vállain nyugszik városunk szinészetének jövője, azt hisszük ez állítás igazolásához nem kell commentar! Nyomást nem akarunk egyébiránt e felszólalásunkkal gyakorolni arra nézve, hogy a titokban elkövetett intézkedeseket latra vetve mérlegelhessük; mi csupán annyit ohajtanánk nyilvánosságra hozni az igazgatóság közlékenysége folytán: mennyire haladt már a szerződtetések ügye, s kik nyerettek meg a jövő szinidényre intézetünkhöz? Ismételjük e kérdést a közönség érdeke szempontjából tesszük, s egyszersmind azért, — mert magunk is utána járván a dolognak, a meglevő tagok ujbóli szerződtetése tényleg, még — egy vagy más okból nem eszközöltetett. Nem fürkészszük az okokat, azt azonban figyelmébe ajánljuk az igazgatóságnak, hogy tekintetbe véve jelenben a drámai tagok tulságos robotját, jövőben pedig a debreczeni szinház valódi hivatásának kiindulási sarkkövét t. i. a nyelv mivelése és az izlés fejlesztésének határozott tételét: a mostani első rendü drámai tagok — kiknek müködéséről a közvélemény átalánosan dicsérettel emlékezik — gyors szerződtetését mielőbb eszközölje, a méltányos feltételeknek helyet engedvén. Ez pedig annyival inkább sürgős, mert tudomásunkra jött, hogy szinházunk egyik első rendü tagjához a kassai szinház igazgatójától szerződési felhivás érkezett, s valószinü, hogy még többen is fognak kapni ilynemü küldeményt, kik aztán — ügyük a debreczeni szinháznál nem lévén elintézve — nehogy az időből kikopjanak: megragadják a kinálkozó alkalmat — elszegődnek s a szerződtető urak habozása miatt a közönséget fogja sujtani a veszteség, melynek kikerülésére pedig lett volna elég idő. — Végül visszatérve ama titkolódzásra, mely ott a szinháznál uralkodik — nem mulasztjuk el megjegyezni, hogy a mécset kár véka alá rejteni akkor, midőn annak világát a közönség is látni akarná.

*** **A sorozásról**. Ma utolsó napja van az ujonczozásnak, a kiket eddig kézre lehetett keriteni a hadkötelezettek közül, azokat már megvizsgálták. Ezuttal elhallgatjuk észrevételeinket Debreczen ujonczállitási képességét illetőleg, melyet Andrássy honvédelmi ügyér oly nagy erővel iparkodott vitatni. Beszéljenek helyettünk a puszta számok. Ime itt van végleges eredménye a sorozásnak. Debreczenből telt a három korosztályból összesen 127 sorkatona, ide nem számitva a 19 egy évi önkéntest. Felülvizsgálatra megy 53 hadköteles ifju. Pedig a honvédelmi ministerium 183 ujonczot kivánt volna városunkból kiállittatni.

*** **A régi kollégium** rontása jól halad előre, már a nyugoti, darabosutcza felőli szárny pár nap alatt elhordatik; az épület e részében laktak hajdan az esküdt diákok, kikből oly sok derék ember vált az élet iskolájában is, közülök pár egyént főiskolánk is szerencsés birni, mint tanárt; de legnagyobb részök nem láthatja többé az ősi fészeknek még csak romjait sem.

*** **Fürdőt a városba!** A nyár közeledtével mindig jobban halljuk a fürdő utáni sóhajtozást; mindenki hallja ez óhaj nyilvánitását; mindenki érzi szükségét, csak az ugynevezett „fürdő bizottmány" nem akar erről tudomást szerezni. Alszik ő, nem ébred semmi zajra. Ugy hisszük, olvasóinknak is némi megnyugtatást adunk azon hirrel, hogy bizonyos szegedi fürdőtulajdonos, ki az alföldi nagyobb városokban már nehány helyen épittetett fürdőt, nem régen nálunk is megjelent, s azon dicséretes szándokát fejezte ki, hogy ha neki megengedné a város, hajlandó volna itt a városban a közönség igényeinek megfelelő fürdőhelyiséget épittetni, s az engedély kinyerhetéseért nem sokára lépéseket is fog tenni. Mi pedig előre is üdvözöljük a vállalkozót.

*** **Gyermekgyilkos nő**. Valami csavargó leány még hajadonon került be H. Böszörményből városunkba, azonban a mult hónap közepe táján be kellett neki menni a kórházba, hogy gyermekét elszülhesse; ott emberségesen ápolták tökéletes felgyógyulásáig; tegnap már egészségesen jelentkezett az alkapitányi hivatalnál, karján kisdedével, ki a hivatalos szobában is vidoran szopott; de a nő csavargó levén, bevallott szülővárosába volt küldendő, mielőtt pedig kikisérték volna, leküldetik egy hajduval állitólagosan letéteményezett ruhanemüiért; el is érnek a kijelölt helyre, a nő szedi össze holmiját, midőn a házi asszony rápillant véletlenül az asztalra tett gyermekre; „a gyermek meghalt," – kiáltja. A nőnek természetesen vissza kellett menni gyermekével együtt a kapitányi hivatalhoz. Orvost hivattak aztán, ki a gyermek torkában talált aludt vérről és a kivül látszó kék foltokról itélve, tartózkodás nélkül kimondá, hogy a kisded erőszakosan fojtatott meg. Az ártatlan kis halottat kórházba szállíták, anyját pedig átadták a törvény kezébe.

*** **Egy iparlovagot** itélt el legközelebb a városi törvényszék; ez a nyomorult ember sokfelé járhatott az országban, sok embert rászedhetett. Pozsonyban az Eszterházyaktól csalt pénzt, ugy adván ki magát, mint a Somssich Pál, a képviselőház elnökének öcsese. Majd Debreczenben és Kassán üzé gyalázatos mesterségét, jelentékeny összegig behuzván különösen Gondy és Egey fényképészeket. Különben Mihóknak hivják, és egy fél évre már most biztositva vannak tőle a jóhiszemü emberek.

*** **Piaczi életkép**. Tegnap a fazekat áruló kofák között egy asszony vásárolni akart; kérdék aztán tőle, milyen kell? Neki olyan nagy kell, mint a — feje, válaszolá. Fel is vesz egy edényt, kérdi, mi az ára? 13 garas, mondja a kofa; a vásároló nő töprenkedik magában, hogy vajon jó lesz-e, van-e oly nagy mint a feje? És hogy erről valóban meggyőződhessék, megméri, s e végett bedugja a fejére; ezt még könnyü volt megtenni, de a fazekat nem tudá lehuzni fejéről, mit észrevevén a kofa is, kezd erősködni, hogy ő nem adja alább a fazekat 15 garasnál. Az edény még ekkor sem jött le a főről, a kofa pedig nem engedte addig eltörni a 13 garasos áruczikkét, mig ki nem fizette érte a szegény együgyü asszony a — 15 garast.

Szinházi szemle.

** Csütörtökön, mart. 3-án adatott: „Tücsök" életkép 5 felv. Georg Sand beszélye után irta Birch Pfeiffer Sarolta, forditotta: Bulyovszkiné. A czimszerepet Bercsényiné személyesité. Játékát szorgalom és tanulmány jellemezte, azonban egészet szerintünk nem alkotott — csupán egyes részletek sikerültek nála. A két első felvonásban előforduló jelenetei nem voltak oly kivittek, mint különben e tehetséges szinésznőnktől várni lehete, mozdulataiból hiányzott a kellő fürgeség s előadásából az élénk naivitás. A második felvonás zárjelenete — midőn a tücsök árnyék tánczát lejti, — tehát az, mely a darabnak fénypontja, egészen hatástalanul enyészett el. A következő felvonások alatt azonban, hol már drámai elem ömlik el Fanchon egyéniségén, hol az érzelmek tusáit kell megharczolnia, szép sikerrel érvényesitette Bercsényiné asszony kiváló tehetségét s a közönség nem is fukarkodott tapsaival, kifejezést adván elismerésének. Zöldiné (Fadette anyó) helyesen alakitott s több jeleteiben szinte tapsokat nyert. Temesvári (Landri) érzelemmel s fokozatos szenvedélylyel szinezé az Amor hatalmába került ifju elhatalmosodott szerelmét. Dózsa, Hetényi Laura dicséretesen müködtek közre az összevágó előadás sikerére.

Országgyülési értesitő.

(Márczius 4.)

Elnök: Somsich Pál; a mininisteri padokon: Horváth, Bedekovics, Mikó, Lónyay. — A királyi ügyek igazgatójának, Miletics Szvetozár perbefoghatása iránti kérvénye, a Zastava 1869-ik évi 36 ik számában megjelent czikke miatt, — a mentelmi bizottmányhoz utasittatik. Elnök a sok elintézetlen kérvény tárgyalására egy napot kiván kitüzni, mi elfogadtatik. K ö r m e n d y S. interpellálja a vallás és közoktatási ministert, van-e tudomása, hogy a kezelése alatti alapok közt olyan is van, mely a protestansról katholika valásra áttérők jutalmazására szolgáltat adományokat; s vajon a mai korszellemével összeegyeztethetőnek tarja-e, hogy egy államminister ily alapot kezeljen? Kiadatik a ministernek. Elnök jelenti, hogy a ház a vallás és közoktatási ministeri költségvetésben 24.115 fttal többet szavazott meg, mint a mennyi előirányozva volt. — A ház áttér az igazságügyministeri költségvetés részletes tárgyalására.

Központi igazgatásra 200,460 ft van feltéve. H o r v á t h Boldizsár bemutatja Kovács Kálmán ministeri tanácsost, a netán szükséges felvilágositások megtétele végett. T i s z a K. felszólal az ellen, hogy a sok hátraléknak a főbb törvényszékekuél az is oka, hogy oly egyének is vannak kinevezve, kik az igazságügyi minister mellett müködnek s helyöket el nem foglalták. H o r v á t h B. a nevezett egyének elfoglalandják helyeiket, de eddig az allamtitkár helyett alkalmas egyént nem talált (?!). A semmitőszékre 161,300 ft szavaztatik meg. — A legfőbb törvényszékre 309,901 frt. szavaztatik meg, a kir táblákra 444,200 ft; a váltó feltörvényszékre 62,600 ft; kir. közvádló hivatalra 30,900 ft. — Kerületi vegyes biróságokra 46,600 ft.

E tételnél T i s z a K. szemére lobbantja a ministernek, hogy 3 év alatt a sajtóeljárásra nézve nem kérte a törvényhozás helybenhagyását, mire a minister azt feleli, hogy ezt azért nem tette, mivel osztja Irányi azon nézetét, hogy külön sajtóbiróságra nincs szükség. Elsőbb váltó törvényszékekre 157,300 ft, kerületi bányabiróságokra 25,400 ft, sajtóbiróságokra 25,300 ft, pénzügyi feltörvényszékre 45,300 ft. megyetörvényszékek Erdélyben 575,200 ft, erdélyi sz. k. városok törvényszékeinek segélyül 69,500 ft; elsőbségi urbéri törvényszékekre Erdélyben 78,500 ft, országos fegyintézetekre 784,500 ft.

Fővárosi értesitő.

– É s z a k a m e r i k a részéről C z a p k a y hazánkfia neveztetett ki pesti consullá. — Czapkay most Bukarestben képviseli az egyesült államokat.

** N é h a i F e r e n c z c s á s z á r emlékére a budai vártemplomban s a pesti plébánia-templomban ünnepélyes istenitiszteletet tartottak, melyeken a magasabb hatóságok képviselői számosan vettek részt.

** R a j n e r m i n i s t e r n e k az országos zeneakademia ügyében készitett memorandum, már átnyujtatott. A minister nagy érdekeltséget tanusitott ez ügy iránt, s megigérte, hogy azt tanulmányozni, előmozditani fogja.

** A z o r s z á g o s t é b o l y d á b a n f. hó 6-kán az az holnap fogják ünnepélyesen felszentelni az ott levő kápolnát, melynek oltárképeit, (a tetszhalott leány feltámasztása) Orlai Samu festette.

** A „B o r s s z e m J a n k ó" ellen a Dalmady életrajzában előforduló köv. tételért „Pestmegye egyedüli jegyzője ki még váltót nem hamisitott" a pestmegyei jegyzők egyetemlegesen sajtópert inditnak rágalmazásért. A vizsgálat már be is fejeztetett, s a tárgyalás is hihetőleg meg lesz a jövő héten. A Borsszem Jankó annak idején nyomdahibának jelentette ugyan ki ama tételt, de oly modorban, hogy a jegyzők nem elégedtek meg azzal.

** T ó t h J ó z s e f a feledhetlen müvész tetemeit tegnapelőtt kisérték Pesten az örök nyugalomra. Az országuton roppant tömeg csatlakozott a gyászmenethez a főváros közönségének minden osztályából. A háznál Török Pál superintendens, a nemzeti szinház előtt pedig Feleki Miklós bucsuzott el meleg szavakban a pótolhatlan nagy müvésztől, a jó hazafitól és családapától. Áldás és béke legyen porain!

** A r e d o u t b a n vasárnap ujra megkezdődnek a séta-hangversenyek, melyek a fővárosi közönségnek vasárnapokon és ünnepek alkalmával kedvencz találkozási helyül szolgáltak a farsangon kivül.

** A p r ó h i r e k. Egy merész vállalkozó, fogadás, vagytalán hetvenkedésből a Duna jegén áteviczkélt, természetesen életével játszott akkor midőn a ropogó s be-beszakadó jégkéregre merte bizni magát. — B a l á z s n é B o g n á r V i l m a asszonyt a „Hon" szerint, a nemzeti szinházhoz szerződtették. — A t i z e d e s mérték rendszer meghonositására vonatkozó törvényjavaslat remélhetőleg rövid idő mulva az országgyülés elé fog terjesztetni. — H o f f m a n n Pál a „P.N."-ban kijelenti, hogy a „Szab. Egyh."-tól elválik s visszautasit minden vele való solidaritást.

** H á r o m a z i g a z s á g! Az erzsébettéri fabódé lerombolását Pestváros közgyülése ujból (már harmadszor) elhatározta. No igy talán mégis lesz belőle valami, annyival inkább lehet pedig erre kilátás, mert nem elég hogy Vestfáli kisasszony kérvénye — a kibérlésre vonatkozólag — visszauttasittatott, hanem meghagyatott, miszerint a magistrátus többé ehez hasonló kérvényeket ne is fogadjon el se.

** V a r g a B e n c z e által Freudhoffer János ellen inditott rágalmazási sajtópörben tegnapelőtt az itélet kimondatott, melyszerint vádlott Freudhoffer felmentetett.

— A felsőház jogi bizottmánya változtatásokat hozott javaslatba az á l l a m s z á m v e v ő s z é k iránti törvényre nézve, jelesen hogy az elnök kijelölése az országgyülés (alsó és felső ház) által történjék; az elnök a királynak csak a ministerium utján tehet előterjesztéseket; a számvevőszék nem az osztályokkal, hanem egyenesen a ministeriummal áll érintkezésben; a ministerium nem évnegyedenként, hanem 3 havonként tartozik kimutatásait a számvevőszékkel közleni.

Belföld.

*** A z a r a d i v á r parancsnokához Temesvárról mart. 3 án táviratilag rendelet érkezett, hogy a városban elszállásolt katonaságot a várban helyezze el.

*** E g y e l v e s z e t t k ö z s é g lélekrenditő ismertetését adja a Hon, melyet kivonatban közölni el nem mulaszthatunk. Ugocsa és Máramarosmegye mesgyéjén van egy kis falu — Veléte; meredek hegyoldalon fekszik, hol elég élelem nem teremhet; a kinlódások és czivódások hazája ez; birájok iskolázatlan ember, ki a jegyzővel is csak — pálinkázni tud; a megye székhely jó 3 mértföldre van ettől, s addig hegyen, völgyön, vizen kell gázolniok; magok körében semmit nem tudnak eligazitni; képzelhető az ottani törvénykezés! Orvos évenkint látogatja egyszer őket. Az osztrák kormány el is vette ezt Ugocsától s Máramaroshoz kapcsolta, de az ugocsaiak ismét visszakövetelték; az ugocsai elöljárók a kellemetlen és távoli ut miatt nem igen mehetnek oda. Szegények, vágyakoznak Máramaroshoz csatlakozni, mert közel van hozzájuk Huszt. Ezért már többször is folyamodtak az országgyüléshez, s legujabban is Váradi Gábor adá be kérelmüket; ugy talán jobbra fordul árva sorsuk.

*** M i s k o l c z r ó l. A város százados házát bontani kezdték, hogy ujat épithessenek; különös és szomoritó is egyszersmind, hogy az asztalos munkákat illető árlejtésnél csak 2 jelentkezett helybeli, s ezek is oly ár mellett, hogy az eperjesi vállalkozó asztalos költségvetése anyag és munkával együtt épen annyira rugott, mint a miskolcziak az anyagot számitották. — A t e t e m v á r i pinczesoron több rablás követtetett el mostanában, de a tettesek most már kézre kerültek.

*** É r d e k e s v é l e t l e n. Kolozsvárt, — mint a népszámlálási munkálatokból kitünik — épen 999 izraelita van.

*** „I g a z m o n d ó" czimmel Mohácson másfél év előtt egylet alakult; czélja a hazugság, badarság és trágár szavak büntetése. Legszebb benne az, hogy elég tagja van.

*** E g y r a b t r a g o e d i á j a. Bizonyos pinczér gonoszságra adta a fejét, s becsipték, és farsang utólsó napján megszökött, mert senki sem – őrizte. Keresték is aztán a hajduk, de nem találták. Egy asszony nem kereste és meglelte a tengeri kórójában; megijedt a nő, hazafutott és oda küldé a férfiakat, ezek nem gondoltak vele; gondolák, keresse a kinek kell; a rab ezután a temetőbe ment, sirkeresztfákkal leverte lánczát és a „szabad rab"-ot csak akkor látták meg üldözői. Kergették aztán egymást egész a Tiszáig. Tovább nem mentek a hajduk, hanem bejelentették, hogy a rab vizbe fult. És ez a história Szegeden történt.

Dalmát állapotok.

Hire járt legközelebb, hogy Dalmátiában tavaszszal ujra ki fog ütni a harcz, mit sokan tagadásba vettek. Ime a legujabb hir szerint az első jeladás megtörtént Prizekánál, mely Dalmatia végcsucsán, Golubovicz falu mellett, Montenegró tőszomszégságában, egy kis erősség.

Prizeka hegytetőn fekszik, mellette azonban egy magasabb hegytető emelkedik, mely már Montenegróhoz tartozik. A montenegróiak már több nappal ezelőtt folyton gunyolták innét a katonaságot, mely csak egy század vadászból állott. Végre fenyegetőzni kezdtek, mialatt a falakhoz mind közelebb huzódtak. A parancsoló kapitánynak még emlékezetében lehetett Stanjevic erőd bevétele s azért a legnagyobb elővigyázattal élt. Március 1-én a montenegróiak egyszerre nagy köveket kezdtek hengeriteni az erődre, ez által az épületekben nagy kárt okozván; s pár sebesülés is fordult elő. Egy hadnagy vezetése alatt ekkor vagy 20—25 ember kirontott, elüzendő a nyugtalanitókat. Azonban azzonnal kövekkel s puskalövésekkel fogadtattak; egy vadász összerogyott; a többi tüzet adva visszavonult az erődbe, honnét azután sokáig lövöldöztek. Még az éjel érkezett segély, ágyukkal.

A hivatalos tudósitások szerint természetesen a csend azzonnal helyre állitatott, s egy szóval egész Dalmátiában csend, a legnagyobb csend uralkodik. T. i. hivatalos csend.

Radic táb. azonban, a ki Bécsben tartózkodott azonnal elutazott, — még tegnap éjjel — a mint a történteknek hirét vette. De miért, ha oly csendes minden?... kérdi a „Hon" tudósitója!

Politikai szemle.

— A Giskra osztrák belügyér által a cseh pártfönökökhöz, kiegyegyezési kisérletek iránti felhivás foglalkoztatja folyvást a cseh lapokat. Az ó csehpártnak, pártvezérük Rieger kezdeményezése folytán, tett visszahuzódása miatt a cseh kérdés ujolag megoldatlanul marad, és a Lajtán tuli ministeriumnak folyvást küzdelmes jövőt helyez kilátásba. A csehek nem elégesznek meg azzal, hogy másodrendü engedményekben részesittessenek; k ü l ö n c s e h m i n i s t e r i u m o t k i v á n n a k a cseh korona tartományai részére; egyébként nem kivánnak kiegyezni, mivel az arra szükséges k e d v e z ő i d ő m é g n e m é r k e z e t t m e g.

A m o n t e n e g r ó i kérdés végleges megoldására gr. Beust inditványa folytán, vegyes bizottmány fog összeülni, mely álland a hatalmak consulaiból, egy török és egy montenegrói biztosból.

— P á r i s b ó l egyfelől megczáfolják azon hirt, hogy Daru franczia külügyminister a hatalmakat Róma elleni közös fellépésre hivta volna fel; mivel a hatalmaknak a pápához viszonyai különbözők; egyik ország tulnyomólag protestáns lakossággal bir, másiknak viszonya a pápai székhez concordatum által szabályoztatik; s igy közös eljárás nem eszközölhető; másfelől azonban a Kr. Ztg. fentartja azt, és azt adja elő, hogy a Daru által Banneville marquis utján a pápai kormányhoz intézett jegyzék, nem a pápai csalhatatlansági hitágazattal foglalkozik; hanem gyakorlati kérdésekre vonatkozik a franczia interventio, és pedig annyiban amennyiben az 1801-ki concordatum folytán az állam és az egyház közti viszonyban bizonyos összefüggés van; például a polgári házasságra vonatkozólag hivja fel az egyház figyelmét, mit a syllabus kárhoztat, holott az ily házasság a franczia törvények szerint érvényes. —

Thiers magán körben kiemelte III. Napoleonnak a parlamentárismussali kibékülését; az öreg államférfiu megjegyzé, hogy Napoleon sokkal engedékenyebb ezen irányban, mint Lajos Fülöp volt, ki azt mindig ostromolta.

A ministerium feladatul tüzte ki, — hogy a nemzet figyelmét a külügyekre vezesse. Gr. Daru külügyminister több külföldi diplomatával tette magát érintkezésbe, s az angol és osztrák cabineteket kivánja nézeteinek megnyerni.

A helyzet még mindig zilált, s a törvényhozó testület feloszlatására van kilátás. Az amnestia hirek még fentartják magokat.

Az angol lapok még mindig a Mordauntféle házasságtörési perről hoznak közléseket; ha vajon szükség volt-e ama botrányos dolgoknak nyilvánosságra hozása, vajon rendesen vezettetett-e a tárgyalás, e pontokra nézve elágazók a nézetek; abban azonban találkoznak, mit az összes sajtó is hangsulyoz, hogy az udvarra és az egész angol nemzetre nagy szerencse, hogy a Valesi herczeg minden részvétet tagadásba vehetett; — s hogy a közerkölcsiség érdekében szükséges az ily tárgyalások közzététele.

A spanyoloknak ismét reményök van, királyt fogni. A toskánai herczegre mint királyjelöltre vetették szemeiket a királyvágyók; mig a köztársaságiak örvendenek a királyfogási kisérletek meghiusultán.

Legujabb.

— K o n s t a n t i n á p o l y , m á r c z i u s 4-k é n. R u m ä n i a képviselője fejedelmének sajátkezü levelét nyujtotta át a szultánnak. Ragdad katonai parancsnoka vád alá helyeztetett egy általa elkövetett hibák miatt, melyek fölkelést idéztek elő.

— B é c s, márcz. 4. A fölirati bizottság ülésében Dalmátiáról tanácskoztak. A belügyminister felolvassa az Auersperg s Rodich tábornokhoz intézett utasitásokat, s Auersperg Rodich s a ministerelnök közt egész levelezést. Wágner tábornok visszahivatott, mert Dalmátia más helyein is fölkeléstől lehetett tartani.

A tárgyalások Magyarországgal a fölkelés által okozott költségek tárgyában folyamatban vannak, azonban e költségek mindkét részről közöseknek nyilvánittattak. Grocholszky azt hiszi, hogy a bizottság már elég fölvilágositást nyert; a kivételes rendssabályokat ő is igazoltaknak találja, de azt fogja inditványozni, hogy a kormány elmulasztotta kötelességeit, az által, hogy a fölkelés elkerülése érdekében mitsem tett.

Közgazdászat.

(E.) Debr., márt. 5. Piaczunkra az életnemüeknél ma is csekély volt a behozatal, mind a mellett az árak nem javultak s nem változtak, a tengeri keresett s kelendő czikk. Köble 5 frt 60 kr. Kenyeret elég sokat hoztak, mérsékelt árakon kelt. A szalonna-árak változatlanok, ugy mázsa mint font számra.

Időjárásunk komor és felhős, esésre mutat, utaink naponta ismét járhatatlanabbakká válnak, a közlekedés nagy hátrányára.

Hirdetmény.

Néhai Pávai József hagyatékához tartozó s 14,000 frt becsértékü **hatvanutczai 1528. sz. a. ház** és utána való **földje** f. é. **márcz. 14**-ik napján d. u. **3** órakor a helyszinén, továbbá 1000 frtra becsült **tóczóskerti** 1 hold s 1078 □ öl **szőllő márcz 15**-én d. u. **3** órakor, hasonlóul a helyszinén, az örökösök kivánsága folytán, nyilvános árverésen el fognak adatni. — Árverelni szándékozók 10% tartoznak bánompénzül letenni Egyéb feltételek alulirtnál és az örökösöknél megtudhatók.

Debreczen, febr. 15. 1870.

Mészáros József, tanácsnok.

69. 3—4

Miután nevem alatt több esetben hamisitott szirup hirdettetik és árultatik, ennek folytán kötelességemnek ismerem, jelen hirdetésem által a t. cz. közönséggel tudatni, hogy az általam már évek óta a legkitünőbben készitett

Pagliano-szirup

csupán és *egyedül* az egész osztrák monarchiára e végből felállitott főraktárnál *Raftl Józsefnél* Bécsben Opernring 17. sz. a. kapható, és daczára az agio magasságának egy üveg 1 frt 39 krral, 1 tuczat pedig 13 ft 50 krral árultatik és küldetik szét.

Továbbá a valódi ás hamisitlan eredeti *Pompadour Pasta*, egy doboz 1 ft 30 krral.

Valamint a leghiresebb *fonadék-kenőcs* (Flechtensalbe), egy doboz ára 1 ft 30 kr.

Gyárambói Flórenczből csupán oly megrendeléseket teljesitek, melyek legalább is 100 palaczkra szólnak. Ismét eladók a bécsi főraktártól is különös *dijelengedésben* részesülnek.

Ezen egész Európában hiressé vált háziszert feleslegesnek tartom még jobban feldicsérni, melynek sok ezer egyén köszönheti egészsége helyreállitását, miről több ezer bizonyitványaim vannak, ezekből csupán a legjelesebb szaklapokban mint a „Wiener medizinische Presse", ugy a „Debatte" és „Wiener Lloyd"-ban megjelent hálanyilvánitásokra utalni elégségesnek tartom.

N. B. Minden palaczk használati utasitással van ellátva. *Pagliano tanár* Flórenczből.

A főraktár létezik: Raftl Józsefnél, Bécsben Opernring 17. sz. a. Öt tuczat 60 frtért. Másodeladók különös rabattot nyernek.

N. B. Minden palaczknak pecsétemmel kell ellátva lennie, minden más jelvénynyel ellátott üvegért kezesség nem vállaltatik. 64. 3—12

Ingóságok

önkéntes árverésére.

A kis mester-utcza 1118. számu háznál f. hó 9-én reggeli órákban több **fehér-ágynemü, porczellán-, üveg-edények** s egyes **butor darabok** önkéntes árverés utján f o g n a k e l a d a t n i.

Bécsi tőzsde, mart. 5. Cs. arany 5.84. ezüst 121.35

Felelős szerk. s kiadótulajd. **Oláh Károly.**

H I R D E T É S E K.

Kladó kovácsmühely és kovácsoló szerszámok.

Kisváradutcza 2052. sz. alatt, egy jókarban levő **kovácsmühely**, **pünkösttől kezdve** haszonbérbe, **jutányos áron kiadó**, — vagy kivánatra, mindenféle **kovácsoló szerszámok**, **örök áron** is megszerezhetők.

Értekezhetni a fentirt számu háznál, a **tulajdonossal**. 85. 1—3

Eladó ház.

Széchenyi-utczában **1770.** szám alatti **emeletes kőház** külső földjével együtt szabad kézből eladó.

Értekezhetni iránta ügyvéd **Barcsay István** urral czeglédutcza 17. sz. 88. 2—4

ANTALFFY LAJOS

órás Debreczenben.

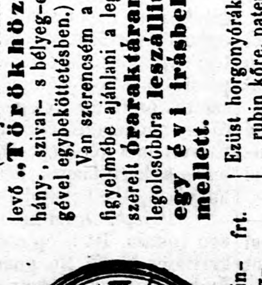

(Boltja a városháza piaczi részén levő „**Törökház**" czimzett dohány-, szivar- s bélyeg-eladási helyiségével egybeköttetésben.)

Van szerencsém a t. cz. közönség figyelmébe ajánlani a legdusabban felszerelt **óraraktáramat**, a lehető legolcsóbbra **leszállitott áron**, **egy évi irásbeli jótállás mellett.**

	frt.
Ezüst hengeróra 4 rubinkőre járó patent üveggel	8—10
Finomabb ar. szegélylyel ugró	11—12
Egész aranyozott compassal	12—13
Angol mintára lapos kristályüveggel	13—14
Gazdászati óra (remontoir)	15—16
Ezüst horgonyórák 15 rubin kőre, patent üveggel, ugrós	14—16
Finom angol mintára	15—18
Kettős fedéllel	15—18
Kettős fedéllel angol mintára	19—24
Remontoir	25—36
Horgonyórák, melyeket felhuzni soha sem kell	40—45
8 napos pendul-óra	19—23

Ezen például felhozott órák olcsóságához képest jutányos árak mellett ajánlom arany u r i és n ő i óráimat, franczia 8—14 napig járó és ütő; m á r v á n y, a l a b á s t r o m, b r o n z s v a s ö n t v é n y t o k ü üvegboriték alatt levő asztali és függő aranykeretes óráimat, i n g a (pendul) órákban a legkisebbtől a legnagyobbig, tökéletesen kielégitő nagy választékban.

S c h w a r z w a l d i f a l i óráim h i h e t e t l e n o l c s ó á r é r t, kezdve 1 frt 50 krtól szintén egy évi jótállás mellett.

Órákat cserébe elfogadok valódi értékökben, s mivel nálam határozott ár van, s ára minden jószágon rajta van, a csere a t. cz. közönség részéről igen könyü és biztos.

V i d é k r ő l i m e g r e n d e l é s e k a levél átvételétől számitva 3 nap mulva küldetnek szét, mivel elvem, csak is egész tökéletes kipróbált állapotban levő órákat adni ki üzletemből.

Uj torony-órák készitését vagy ócskák kijavitását gyorsan teljesitem. 4. 42—

Eladó birtokok.

A czegléd-utczai 2581. sz. a. **ház** ondódi földjével, az **Ebesen 9¾ nyilas tanyaföld gazdasági épületekkel, cserepes góréval, végre 6 hold majorsági föld**, melyből 5 hold luczernával van bevetve, örök áron kedvező feltételek mellett eladó. Értekezhetni a fent irott háznál. 84. 2—3

Debreczen. 1870. Nyomatott a város könyvnyomdájában